factum est quod orauit ut fieret dicens. Volo
ut ubi ego sum. et illi sint mecum. Sed nunc
per fidem. quando autem fiet per speciem. Cum
christus inquit apparuerit uita uestra. tunc et uos
apparebitis cum illo in gloria. Tunc appare
bimus. quod tunc erimus. quia tunc appare
bit non inaniter nos id credidisse ac
sperasse antequam essemus facti. et cum
filius cum dixisset. ut uideant clari
tatem meam quam dedisti mihi. continuo
subiunxit. quia dilexisti me ante mun
di constitutionem. In illo enim dilexit nos
ante constitutionem mundi. et tunc
predestinauit quod in fine futurum est mun
di. Pater inquit iuste. mundus te non cog
nouit. quia iustus es. ideo te non cogno
uit. Mundus quippe ille. damnatio
ni predestinatus merito non cognouit.
mundus uero quem per christum reconciliauit
sibi non merito. sed gratia cognouit. Quid
enim est eum cognoscere. nisi uita eterna.
quam mundo damnato utique non dedit.
reconciliato dedit. Propterea utique mun
dus non cognouit. quia iustus es. meri
tis eius ut non cognosceret tribuisti. et pro
pterea mundus reconciliatus cognouit.
quia misericors es. et ut cognosceret
non ei merito sed gratia subuenisti. Et hic
mundum damnationi predestinatum
dicens. geminam predestinationem osten
dit. quoniam predestinationem eorum qui saluan
tur. superius posita exempla satis superque
demonstrant. Item in libro enchy
ridion. Hec sunt magna opera domini
exquisita in omnes uoluntates eius. Et
tam sapienter exquisita. ut cum angelica et
humana creatura peccasset. id est non quod
ille sed quod uoluit ipsa fecisset. etiam per ean
dem creature uoluntatem. qua factum est quod
creator noluit. impleret ipse quod uolu
it. bene utens et malis tamquam summe
bonus. ad eorum damnationem quos iuste
predestinauit ad poenam. et ad eorum salutem
quos benigne predestinauit ad gratiam. Item
in libro secundo de natura et origine
anime ad uincentium uictorem. Absit
enim ut hoc uolens diluere dicam que
ipse dixisti. quod anima per carnem me
ruerit inquinari. et esse peccatrix. nul
lum habens ante peccatum quo recte
id meruisse dicatur. et quod etiam sine
baptismo originalia peccata soluantur.
et quod regnum quoque celorum non baptizatis.
in fine tribuatur. Hec atque huiusmo
di uenena fidei. nisi dicere timerem
fortasse de hac re definire aliquid non
timerem. quanto melius igitur non sepa
ratim de anima disputo. et affirmo
quod nescio. sed quod apertissime apostolum
uideo docuisse. simpliciter teneo ex u
no homine. omnes homines ire in condem
nationem qui nascuntur. nisi ita renascantur
in christo. sicut instituit ut renascantur an
te quam in corpore moriantur. quos predestina
uit ad mortem eternam iustissimus suppli
cii retributor. In his duobus testimoniis.
manifestissime monstrat geminam ue
nerabilis augustinus predestinationem.
Item in libro secundo de baptismo paruulorum.
Vt autem innotescat quod latebat et suaue

Heidelbg UB. Salem 9,20 . fol. 43r

factum est quod orauit ut fieret dicens: Volo ut ubi ego sum, et illi sint mecum. Sed nunc per fidem, quando autem fide per speciem. Cum christus in quo apparuerit uita uestra, tunc et uos apparebitis cum illo in gloria. Tunc apparebimus quod tunc erimus, quia tunc apparebit non inaniter nos id credidisse ac sperasse antequam essemus facti. Et cum filius eum clarificasset, ut uideant claritatem meam quam dedisti mihi, continuo subiunxit: quia dilexisti me ante mundi constitutionem. In illo enim dilexit nos ante constitutionem mundi, et tunc predestinauit quod in fine futurum est mundi. Pater inquit iuste, mundus te non cognouit. Quia iustus es, ideo te non cognouit. Mundus quippe ille damnationi predestinatus merito non cognouit. Mundus uero quem per christum reconciliauit sibi, non merito sed gratia cognouit. Quid enim est eum cognoscere nisi uita eterna? quam mundo damnato utique non dedit, reconciliato dedit. Propterea utique mundus non cognouit, quia iustus es, meritis eius ut non cognosceret tribuisti. Et propterea mundus reconciliatus cognouit, quia misericors es, et ut cognosceret non eius merito sed gratia subuenisti. Et hic mundum damnationi predestinatum dicens, geminam predestinationem ostendit. Quam predestinationem eorum qui saluantur superius posita exempla satis superque demonstrant. Item in libro enchyridion. Hec sunt magna opera domini exquisita in omnes uoluntates eius. Et tam sapienter exquisita, ut cum angelica et humana creatura peccasset, id est non quod ille sed quod uoluit ipsa fecisset, etiam per eandem creature uoluntatem, qua factum est quod creator noluit, impleret ipse quod uoluit, bene utens et malis tamquam summe bonus, ad eorum damnationem quos iuste predestinauit ad penam, et ad eorum salutem quos benigne predestinauit ad gratiam. Item in libro secundo de natura et origine anime ad uincentium uictorem. Absit enim ut hoc uolens diluere dicam que ipse dixisti, quod anima per carnem meruerit inquinari, et esse peccatrix nullum habens ante peccatum quo recte id meruisse dicatur, et quod etiam sine baptismo originalia peccata soluantur, et quod regnum quoque celorum non baptizatis in fine tribuatur. Hec atque huiusmodi uenena fidei nisi dicere timerem, fortasse de hac re definire aliquid non timerem. Quanto melius igitur non separati de anima disputo, et affirmo quod nescio, sed quod apertissime apostolum uideo docuisse: simpliciter teneo ex uno homine omnes homines ire in condempnationem qui nascuntur, nisi ita renascantur in christo, sicut instituit ut renascantur antequam corpore moriantur, quos predestinauit ad mortem eternam iustissimus supplicii retributor. In his duobus testimoniis manifestissime monstrat geminam uenerabilis augustinus predestinationem.

Item in libro secundo de baptismo paruulorum. Ut autem innotesceat quod latebat et suaue

Heidelbg. UB. Salem 9,20, f. 43r

s; ꝓpria uoluntate fiet malus. & ꝓpt̄
multitudinē malignitatū suarū ꝑibit.
sic nimirū om̄s reprobi cū sint p̄sciti ma
li. & p̄destinati ad penā. n̄ ꝓpt̄ di
tam p̄scientiā mali effecti s̄. t efficien
t̄. s; ꝓpt̄ qd̄ libero uoluntatis arbitrio
malignitatē sunt operati. ita quoq;
n̄ id circo q̄a p̄destinati sunt ad penā
torquebunt̄. s; quia fecer̄ talia ꝓ q̄b;
penā subire merebunt̄. Nā de quib;
ait apls. Eo q̄a n̄ receper̄ ueritatē ut
salui fierent. ideo mittet ds̄ illis ope
rationē erroris. ut credant m̄dacio.
ut iudicent̄ om̄s qui n̄ crediderūt ue
ritati. s; c̄senserunt iniquitati. n̄ ne
hos om̄s & p̄scitos c̄stat malos futu
ros. & n̄ ignorari qd̄ ad sortē ꝑtine
ant damnatoꝝ. Qd̄ si ad damnatoꝝ
sortē ꝑtinent. n̄ cadē deputati s̄. N tam
id circo q̄a p̄destinati ꝓpt̄ea damnandi.
sic n̄ ꝓpt̄ea mali futuri s̄. q̄a hoc eos futu
ros p̄scientiā di n̄ latet. dānabunt̄ ꝓpt̄
maliciā suā. n̄ ꝓpt̄ di p̄destinationē. que
admodū mali futuri s̄. ꝓpt̄ea qd̄ hoc ee
ꝓprię uoluntatis arbitrio elegerūt. n̄ ꝓpt̄
diuinā p̄scientiā. Qd̄ si p̄scientiā maloꝝ
n̄ aut̄ p̄destinationē quisquā ee c̄tende
rit. eo qd̄ quicquid p̄destinatū ē. neces
se ē ut fiat. hoc etiā & de p̄scientiā senti
endū ē. Quicqd enī p̄scit ds̄ futurū. sine
dubio erit. nec alit̄ erit. nisi quē ammo
dū p̄scitū ē. Quō si uera ē. p̄scientia ē.
Si ū n̄ ē uera. n̄ ē p̄scientia. Qua de re.
quicqd ds̄ p̄scit. faciendū erit sine du
bio. & sic erit quē ammodū p̄scitur. Quē

nāq; p̄scit de electoꝝ numero ee. erit
sine dubio electus. Quē ū p̄scit. de nume
ro reproboꝝ. & sine dubio reprobus erit. Quam
ꝓpt̄ qm̄ & hos & illos iā scit. & ab initio
scit p̄sciuit. illi erūt electi. quos electos ee
p̄sciuit. & illi reprobi quos similit̄ reprobos
ee p̄sciuit. & noti s̄ dō & hi & illi. Qua
de re si p̄destinatio ꝓpt̄ea refugienda ē.
quia quicquid p̄destinatū ē. inmutabi
le ē. refugienda p̄scientia ē. quia quic
qd p̄scitū ē inmutabile ē. Qd̄ si p̄scien
tia om̄i scientię di cognitionē insinuat.
n̄ autē aliquē ad peccatū cogit. & p̄des
tinatio operū diuinoꝝ p̄ordinationē. &
p̄parationē significat. nullū aut̄ ad pe
nas inpellit. n̄ ē cur p̄scientia recipiat̄.
& p̄destinatio abdicet̄. Sic enī pium &
religiosū ē de dō credi. qd̄ nouit om̄a
antequā fiant. sic piū & religiosū ē de
eo sentiri. qd̄ fecit quę futura s̄. Et mag
na opera dn̄i. exquisita in om̄s uolun
tates ei9. Et psalmista. Semel locut9 ē
ds̄. Et beat9 iob. Semel loquit̄ ds̄. & se
cundo id ipsū n̄ repetit. At scoꝝ senten
tia. ē catholicoꝝ p̄destinationē ee ope
rū di ętnā dispositionē. Unde quia quę
cūq; facturus ē ds̄. in ętno iudicii sui
c̄silio iā dispositū hr̄. sequit̄. ut opera
di uniuersa sint p̄destinata. Qua ꝓpt̄.
cū dr̄ de malis quia ad penas p̄destina
ti sunt. hoc dr̄ quia ds̄ secreto iudicioꝝ
suoꝝ sacramto dispositū hr̄. quid de
his facturus sit. N ē igit̄ diuinę dis
pensationi repugnans. si mali dicunt̄
ee p̄destinati ad penā. qm̄ p̄destinatio

Heidelbg. UB. Salem 9,20 f. 58r

sed propria uoluntate fiet malus. & propter multitudinem malignitatum suarum peribit. Sic nimirum omnes reprobi cum sint presciti mali. & predestinati ad penam. non propter diuinam tamen prescientiam mali effecti sunt uel efficiuntur. sed propter quod libero uoluntatis arbitrio malignitatem sunt operati. Ita quoque non idcirco quia predestinati sunt ad penam torquebuntur. sed quia fecerunt talia propter que penam subire merebuntur. Nam de quibus ait apostolus. Eo quod quia non receperunt ueritatem ut salui fierent. ideo mittet deus illis operationem erroris. ut credant mendacio. ut iudicentur omnes qui non crediderunt ueritati. sed consenserunt iniquitati. Nec nos omnes & prescitos constat malos futuros. & non ignorari quod ad sortem pertineant dampnatorum. Quod si ad dampnatorum sortem pertinent. non cadere deputati sunt. Nec tamen idcirco quia predestinati propterea dampnandi. sicut non propterea mali futuri sunt. quia hoc eos futuros prescientiam dei non latet. dampnabuntur propter maliciam suam. non propter dei predestinationem. quemadmodum mali futuri sunt. propterea quod hoc esse proprie uoluntatis arbitrio elegerunt. non propter diuinam prescientiam. Quod si prescientiam malorum non autem predestinationem quisquam esse contenderit. eo quod quicquid predestinatum est. necesse est ut fiat. hoc etiam & de prescientia sentiendum est. Quicquid enim prescit deus futurum. sine dubio erit. nec aliter erit. nisi quemadmodum prescitum est. Quod si uera est. prescientia est. Si uero non est uera. non est prescientia. Qua de re. quicquid deus prescit. faciendum erit sine dubio. & sic erit quemadmodum prescitur. Quem

nanque prescit de electorum numero esse. Sine dubio electus. Quem non prescit. electorum numero reproborum. & sine dubio reprobus erit. Quamuis propter quoniam & hos & illos iam scit. & ab initio sciuit prescit. illi erunt electi. quos electos esse presciuit. & illi reprobi quos similiter reprobos esse presciuit. & noti sunt deo & hii & illi. Qua de re si predestinatio propterea refugienda est. quia quicquid predestinatum est. immutabile est. refugienda prescientia est. quia quicquid prescitum est immutabile est. Quod si prescientia omnium scientiem dei cognitionem insinuat. non autem aliquem ad peccatum cogit. & predestinatio operum diuinorum preordinationem & preparationem significat. nullum autem ad penas impellit. non est cur prescientia recipiatur. & predestinatio abdicetur. Sicut enim pium & religiosum est de deo credi. quod nouit omnia antequam fiant. sic pium & religiosum est de eo sentiri. quod fecit que futura sunt. Et magna opera domini. exquisita in omnes uoluntates eius. Et psalmista. Semel locutus est deus. Et beatus Iob. Semel loquitur deus. & secundo id ipsum non repetit. Ut sanctorum sententia. est catholicorum predestinationem esse operum dei eternam dispositionem. Unde quia quecunque facturus est deus. in eterno iudicii sui consilio iam dispositum habet. sequitur ut opera dei uniuersa sint predestinata. Qua propter cum dicitur de malis quia ad penas predestinati sunt. hoc dicitur quia deus secreto iudiciorum suorum sacramento dispositum habet. quid de his facturus sit. Non est igitur diuine dispensationi repugnans. si mali dicuntur esse predestinati ad penam. quoniam predestinatio

Heidelbg. UB. Salem 9,20, f. 58r